

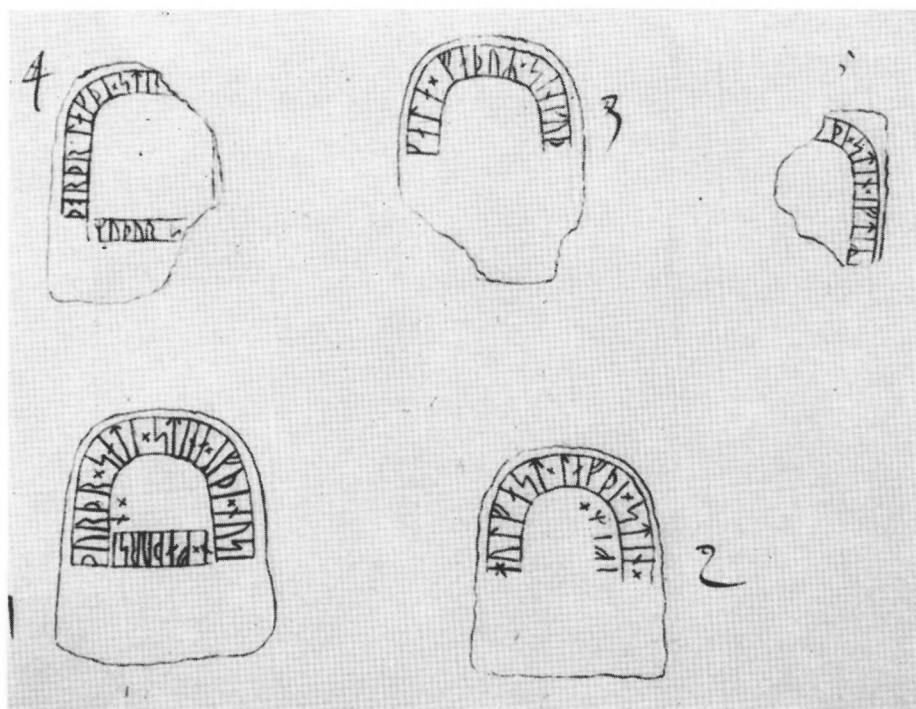

Fig. 30. Vg 21–25. Häggesleds sn, kyrkogården och kyrkan. Efter teckning av Brenner i F m 27.

Om namnet *Holmfastr* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 100; om *Kali* se U 102.

De båda gavelhällarna påminna till utseendet mycket om den på ön Berezanij utanför Dnjeprmyningen funna svenska runstenen, beskriven av T. J. Arne i *Fornvännen* 1914, s. 44 f.

23. Häggesleds sn, kyrkogården.

Pl. 24.

Litteratur: B 987, L 1582, T 16. J. Peringskiöld, *Monumenta* 9, bl. 51; O. Celsius, *Svenska runstenar* (KB F m 60) I, s. 254; C. G. G. Hilfelding, *Resor* 1792, s. 8 (red. av P. Tham i KB F m 57: 1); J. G. Liljegren, *Runlära* (1832), s. 136; P. A. Säve, *Berättelse* 1863, s. 134 (ATA, tr. i ATS 3, 1873, s. 145); C. J. Ljungström, *Kinnefjerdings och Kållands härader* (1871), s. 54; S. Lindqvist, *Den helige Eskils biskopsdöme* (ATS 22: 1, 1917), s. 61; N. Beckman i VFT 4: 1 (1920), s. 59; O. Sjögren, *Sverige* 4 (1933), s. 325; H. Wideen, *Västsvenska vikingatidsstudier* (1955), passim.

Äldre avbildningar: E. Brenner, bläckteckning 1669 (i KB F m 27, s. 5), renritning (i KB F l 4 c, s. 31); J. Hadorph och P. Törnwall, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och i B 987); Hilfelding, bläckteckning (i a.a.); Ljungström a.a.; O. Erlandsson, träsnitt (i T 16, återgivet i Lindqvist a.a.).

Runstenen, som utgjort gavelhäll i en gravkista av Husabytyp, står nu rest på Häggesleds kyrkogård, 25 m. V om västra ingången till kyrkan. E. Brenner har lokaliserat denna sten jämte Vg 21–22 samt Vg 24–25 till »Häggeslä kyrkiegård och waknhuus» (F l 4 c), vilken uppgift återfinnes hos J. Peringskiöld. Enligt *Bautil* fanns stenen »På Kyrkogården». Detaljerade uppgifter om dess ursprungliga placering saknas.

Sandsten. Höjd 0,60 m., bredd 0,66 m.

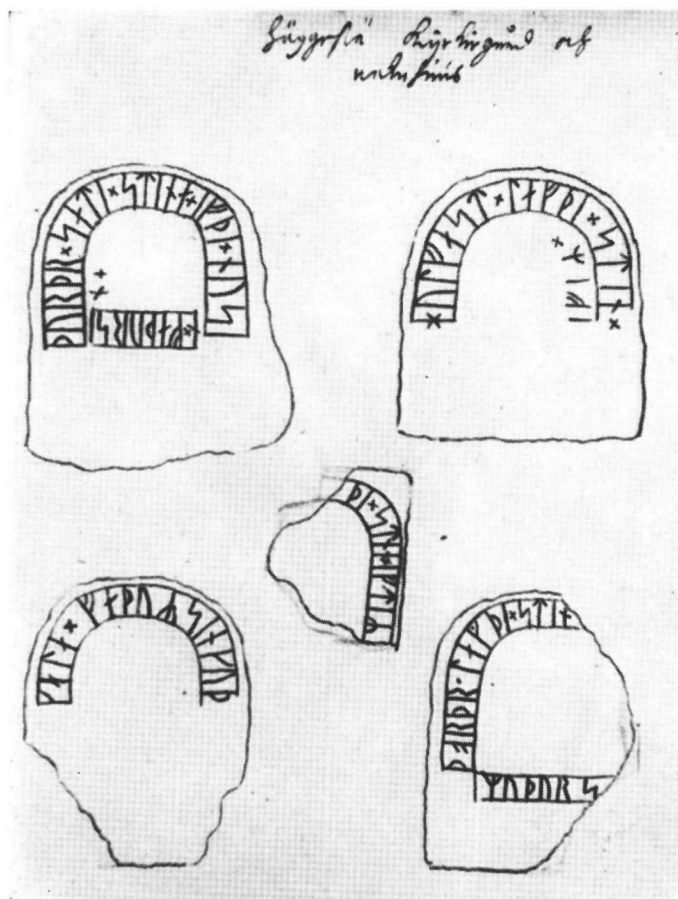

Fig. 31. Vg 21–25. Häggesleds sn, kyrkogården och kyrkan.
Efter teckning av Brenner i F 14 c.

Inskrift:

purpr × **sati** × **stina** × **iftir** × **nustin** × **faþur sin**

Dorðr satti stena æftir Østen, faður sinn.

»Tord satte stenarna efter Østen, sin fader.»

Till läsningen: Nedre delarna av 1–2 **pu** äro bortflagrade. Hst till 3 **r** är skadad nedtill genom flagring. Vänstra bst till 8 **t** är något otydlig. 12 **i** har vid hst:s mitt en fördjupning, som icke är huggen. 17 **t** och 18 **i** ha förlorat undre delarna av huvudstaverna. I 19 **r** är vänstra bst svag. Hadorph (B 987) har felaktigt läsningen 15–19 **ifpi**. (Likaså L 1582 och T 16.) 20 **n** är säker men torde vara felristning för **a**. 21 **u** är upptill något avflagrad. 22 **s** är säker. R. 23–24 äro upptill något skadade, över båda går en naturlig fördjupning; Torin läser **ni**; r. 23 torde snarast ha haft **t**-bst, varigenom hela namnet blir **austin**, såsom för övrigt redan Liljegren förmodade. Nedre delen av bst till 30 **r** är bortflagrad. Intet sk efter 30 **r**. 31 **s** är något skadad upptill men säker. — Hilfeling läser inskriften: **purp · rispi · stin · auftir · usbiurn n faþur · sin**.

Om namnet *Dorðr*, som även förekommer på Vg 24, 25, 32, 131, 157, 173, se Sö 175. Möjligen är denne Tord identisk med den man, som låtit utföra Vg 24 till minne av sin moder. H. Jungner anser, att de båda stenarna Vg 23 och 24 troligen utgjort gavelhällar till en och samma gravkista. Måhända är därtill Vg 25 samme Tords egen minnesvård. *Østenn*, som även förekommer på Vg 186, är ett av de vanligaste namnen under vikingatiden i hela Norden.

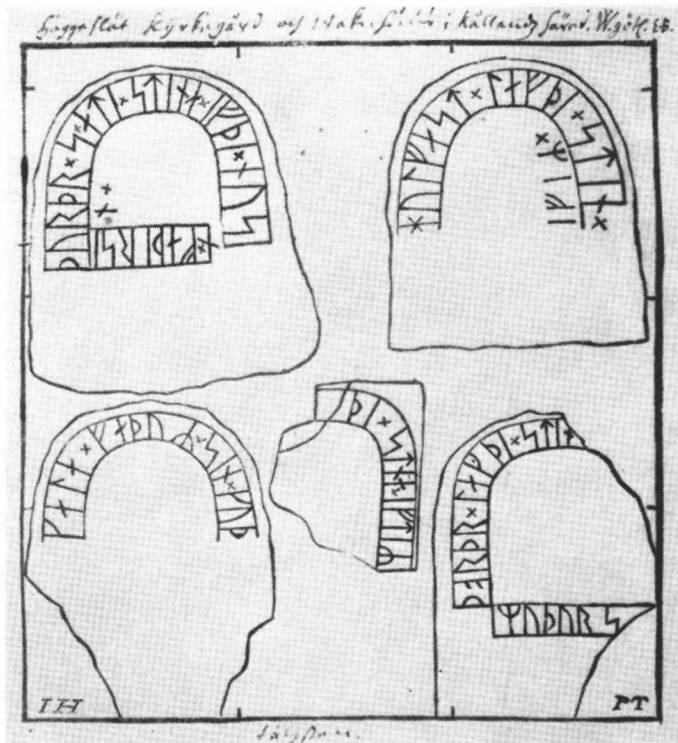

Fig. 32. Vg 21–25. Häggesleds sn, kyrkogården och kyrkan.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 987).

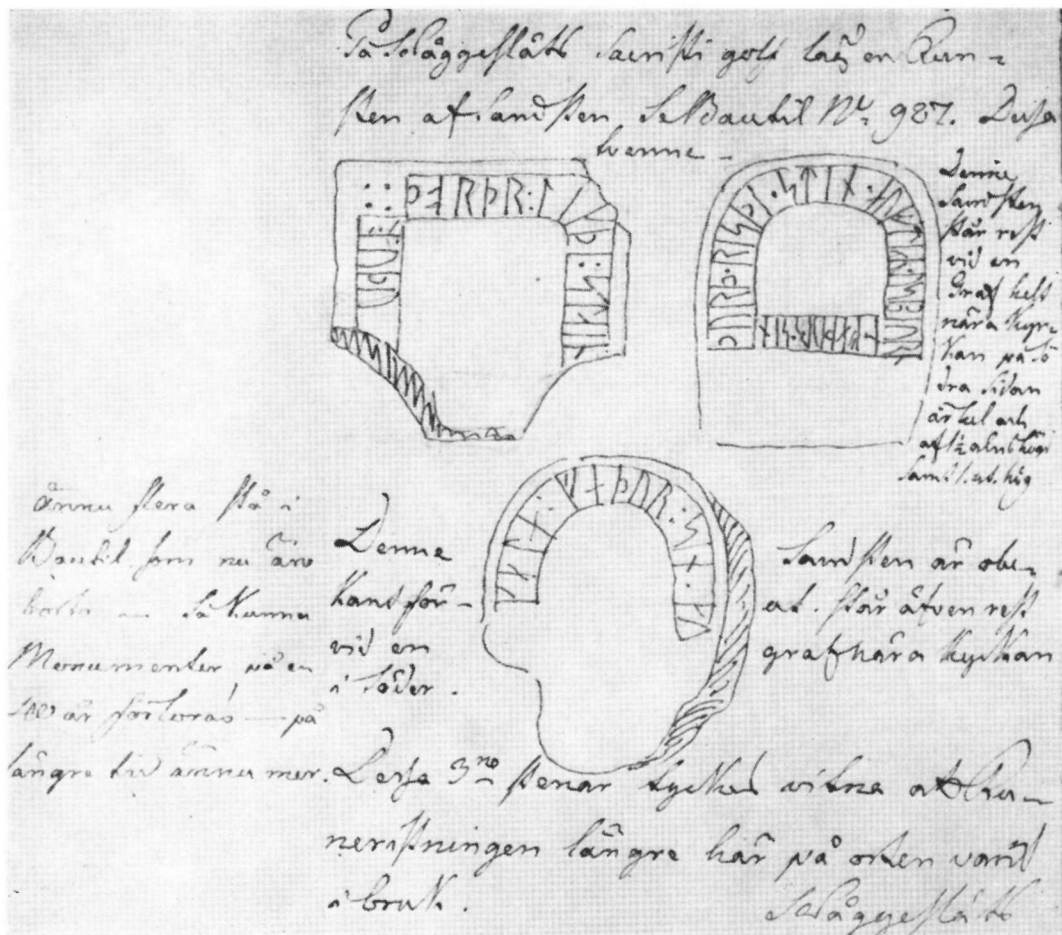

Fig. 33. Vg 22–24. Häggesleds sn, kyrkogården och kyrkan. Efter teckning av Hilfeling.

24. Häggesleds sn, kyrkan. Ett fragment i Statens historiska museum.

Pl. 25.

Litteratur: B 987, L 1583, T 17. J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 51; O. Celsius, Svenska runstenar (KB F m 60) 1, s. 254; C. G. G. Hilfeling, Resor 1792, s. 8 (red. av P. Tham i KB F m 57: 1); P. A. Sæve, Berättelse 1863, s. 134 (ATA, tr. i ATS 3, 1873, s. 145); G. Stephens, ONRM 1 (1866–67), s. 144, 2 (1867–68), s. 833; E. Fischer i Sveriges kyrkor, Västergötland 1: 2 (1914), s. 300 not 1; A. Roland, PM 7/1 1915 (ATA); Fornvännen 1916, Tillväxten för år 1915, 15.310; S. Lindqvist, Den helige Eskils biskopsdöme (ATS 22: 1, 1917), s. 61; VFT 3: 9–10 (1918), s. 118; O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 325; H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), passim.

Äldre avbildningar: E. Brenner, bläckteckning 1669 (i KB F m 27, s. 5), renritning (i KB F l 4 c, s. 31); J. Hadorph och P. Törnewall, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 987); Hilfeling, bläckteckning (i a. a.); O. Erlandsson, träsnitt (i T 17 [fragment A]).

Elias Brenners bild av runstenen visar ett stycke, något mer än hälften, av en gavelhäll till en gravkista av Husabytyp. Bilden, som upptager jämväl Vg 21–23 samt Vg 25, bär ortsuppgiften »Häggeslä kyrkiegård och waknhuus». Uppgiften återfinnes hos Peringskiöld. Stenens belägenhet uppger C. G. G. Hilfeling 1792 vara »På Häggesläts Sacristigolf». Den har sedermera blivit ytterligare sönderslagen, varvid vissa delar gått förlorade. Vad som nu återstår, är ett stycke, nederdelen (A), som förvaras i Häggesleds kyrka två trappor upp i tornet, samt ett fragment (B), vilket tillvaratogs år 1914 av arkitekten A. Roland i en under ombyggnad